

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 stycznia 2022 r.

Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Agnieszka Stachurska

Protokolant: st. sekretarz sądowy Anna Bańcerowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 4 stycznia 2022 r. w Warszawie

sprawy Z. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania Z. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 4 maja 2021 r. znak (...)

oddala odwołanie.

sędzia Agnieszka Stachurska

UZASADNIENIE

Z. S. w dniu 28 czerwca 2021r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z 4 maja 2021r., znak: (...), wnosząc o jej zmianę poprzez uchylenie zawieszenia wypłaty świadczeń i nakazanie organowi rentowemu wypłaty świadczenia emerytalnego od kwietnia 2021r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od 13 kwietnia 2021r. do dnia zapłaty, ewentualnie o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez usunięcie z jej treści, jako podstawy zawieszenia, pobierania przez ubezpieczonego emerytury w Wojskowym Biurze Emerytalnym i prawa do pobierania jedynie jednego świadczenia oraz określenia, że prawo do emerytury zawieszono jest na okres do dnia 31 marca 2021r. z uwagi na pozostawanie przez ubezpieczonego w stosunku pracy z pracodawcą, z którym pozostawał w stosunku pracy na dzień ustalenia prawa do emerytury. Z. S. wniósł ponadto o zasądzenie od ZUS na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty. Zarzucił organowi rentowemu naruszenie przepisu art. 95 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez jego zastosowanie i zawieszenie wypłaty świadczenia oraz art. 95 ust. 2 ww. ustawy w zw. z art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin poprzez ich błędną wykładnię i niezastosowanie.

W uzasadnieniu odwołania Z. S. wskazał, że pełnił wojskową służbę zawodową przez 37 lat. Ze względu na okres służby jego emerytura, obliczona na podstawie przepisów ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych i ich rodzin, osiągnęła limit 75% podstawy wymiaru. W dalszej części ubezpieczony powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z 24 stycznia 2019r., wydany w sprawie o sygn. I UK 426/17, o zbliżonym stanie faktycznym, gdzie Sąd przesądził o braku podstaw do zawieszenia wypłaty świadczenia emerytalnego ustalonego za „cywilne” okresy składkowe, jeżeli

nie mogły one być uwzględnione przy ustalaniu pobieranej przez emeryta emerytury wojskowej (odwołanie z dnia 22 czerwca 2021r., k. 3-4 a.s., pismo procesowe z dnia 1 września 2021r., k. 23-24 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 22 lipca 2021r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c., wskazując że Z. S. posiada uprawnienia do emerytury wojskowej z Wojskowego Biura Emerytalnego. Zaskarżoną decyzją przyznano mu emeryturę w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2021r., poz. 291), jednak wypłata świadczenia została zawieszona, ponieważ ubezpieczony kontynuuje zatrudnienie, podczas gdy art. 103a ustawy emerytalnej stanowi o zawieszeniu prawa do emerytury bez względu na wysokość przychodu uzyskiwanego przez emeryta z tytułu zatrudnienia kontynuowanego bez uprzedniego rozwiązania stosunku pracy z pracodawcą, na rzecz którego wykonywał je bezpośrednio przed dniem nabycia prawa do emerytury, ustalonym w decyzji organu rentowego. Kolejną przyczyną zawieszenia wypłaty świadczenia było pobieranie przez Z. S. emerytury z Wojskowego Biura Emerytalnego. W tym zakresie organ rentowy powołał się na art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wskazał, że osoba pobierająca emeryturę mundurową, spełniająca także przesłanki uzyskania prawa do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, może nabyć prawo do tej emerytury i wybrać emeryturę z systemu powszechnego, jako jedno z dwóch zbiegających się świadczeń Art. 95 ust. 2 stanowi, że przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96 w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Odnosząc się do okoliczności rozpatrywanej sprawy, Zakład wskazał, że ubezpieczony rozpoczął wojskową służbę zawodową przed 1 stycznia 1999r., w związku z czym nie ma możliwości łączenia emerytury powszechnej z emeryturą wojskową (odpowiedź na odwołanie z dnia 22 lipca 2021r., k. 12 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. S. posiada uprawnienia do emerytury wojskowej poczynszy od dnia 1 kwietnia 1999r. Prawo do tego świadczenia zostało przyznane decyzją Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 23 kwietnia 1999r., znak: (...), wydaną na podstawie ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Do ustalenia prawa do emerytury wojskowej oraz wysokości świadczenia uwzględniono ubezpieczonemu okres służby wojskowej od 14 września 1964r. do 15 marca 1999r. (37 lat, 1 miesiąc i 8 dni). Na dzień przyznania emerytury podstawa jej wymiaru wyniosła 2.205,38 zł, jako suma kwoty uposażenia za stopień wojskowy starszego chorążego po 37 latach wysługi wojskowej – 740 zł, uposażenia za stanowisko służbowe wg grupy U-22 – 870 zł i kwoty dodatków o charakterze stałym i miesięcznej równowartości nagrody rocznej lub premii, która stanowi 36,98% uposażenia zasadniczego – 595,38 zł. Procentowy wymiar emerytury został obliczony na 90,38% podstawy wymiaru z tytułu 34 lat wysługi emerytalnej ustalonej w załączniku do decyzji, w związku z czym został zredukowany do 75%, zgodnie z zasadą nieprzekraczania 75% podstawy wymiaru (decyzja Dyrektora WBE w sprawie przyznania emerytury z 23 kwietnia 1999r. z załącznikiem, k. 13 i 14 akt Wojskowego Biura Emerytalnego).

Po przejściu na emeryturę wojskową J. M. był zatrudniony w Sądzie Najwyższym w okresie od 1 kwietnia 1999r. do 31 marca 2021r. na stanowisku Kierownika (...) - pełnomocnika do spraw ochrony informacji niejawnych (świadcstwo pracy z 31 marca 2021r., k. 26-28 a.s.).

Wysokość emerytury wojskowej ubezpieczonego z uwzględnieniem waloryzacji na dzień 1 marca 2021r. wynosiła 3.898,04 zł brutto (decyzja Dyrektora WBE w sprawie waloryzacji emerytury z 5 marca 2021r., k. 105 akt Wojskowego Biura Emerytalnego).

W dniu 25 stycznia 2021r. ubezpieczony zwrócił się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z wnioskiem o emeryturę. Po rozpoznaniu powyższego wniosku organ rentowy wydał w dniu 4 maja 2021 roku decyzję znak: (...), w której przyznał Z. S. emeryturę od 12 lutego 2021r. Wysokość emerytury została obliczona na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i wyniosła 2.836,43 zł. Jednocześnie organ rentowy zawiesił jej wypłatę z powodu zbiegu prawa do więcej niż jednego świadczenia, wskazując że może być wypłacane tylko jedno świadczenie – wyższe lub wybrane przez ubezpieczonego. Wskazał również, że powodem zawieszenia wypłaty świadczenia jest kontynuowanie zatrudnienia (wniosek o emeryturę, k. 1-3 akt ZUS; decyzja z 4 maja 2021r., k. 26-27 akt ZUS).

Powyższy stan faktyczny, który nie był sporny między stronami, Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, których wiarygodność nie budziła wątpliwości i nie była kwestionowana przez strony sporu.

Na podstawie art. 235² § 1 pkt 2 k.p.c. Sąd pominął, zgłoszony w odwołaniu i podtrzymany na rozprawie w dniu 4 stycznia 2022r., wniosek o przesłuchanie Z. S.. Zdaniem Sądu, podane w odwołaniu okoliczności, na które miałyby złożyć zeznania ubezpieczony, w rzeczywistości nie są okolicznościami faktycznymi, a kwestiami prawnymi, które Sąd ma rozstrzygnąć w toczącym się sporze. Dla dokonania takiego rozstrzygnięcia przeprowadzenie dowodu z przesłuchania strony, mającego charakter subsydiarny, nie jest konieczne, szczególnie że wszystkie okoliczności i informacje potrzebne do tego, by ocenić zasadność zarzutów ubezpieczonego, w tym możliwość uwzględnienia „cywilnego” stażu przy obliczaniu emerytury wojskowej, wynikają z dokumentów.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Przedmiotem sporu w toczącym się postępowaniu jest prawo ubezpieczonego do wypłaty zawieszony emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w sytuacji zbiegu tego świadczenia z emeryturą wojskową.

Sąd, analizując wskazany problem, miał na względzie, że zagadnienie pobierania zbiegających się świadczeń emerytalnych i rentowych, w tym emerytury nabywanej z powszechnego ubezpieczenia społecznego oraz wojskowej emerytury czy renty inwalidzkiej przyznawanej w oparciu o przepisy dotyczące zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, jest objęte regulacją art. 95 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2021r., poz. 291 – dalej jako ustawa emerytalna), który wprowadza regułę pobierania jednego świadczenia. Z tego wynika, że w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty uregulowanych w ww. ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych z prawem do świadczeń przewidzianych w odrębnych przepisach z zakresu zabezpieczenia społecznego, niezależnie od ich ubezpieczeniowego czy też zaopatrzeniowego charakteru, obowiązuje ogólna zasada wypłaty jednego świadczenia. Z treści art. 95 ust. 1 i ust. 2 ustawy emerytalnej wynika nie budząca wątpliwości zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi żołnierzy zawodowych. Reguła pobierania jednego świadczenia emerytalno-rentowego znalazła swoje odzwierciedlenie również w art. 7 ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 2020r., poz. 586 – dalej jako ustawa zaopatrzeniowa), który to przepis stanowi, iż w przypadku zbiegu prawa do emerytury lub renty przewidzianych w tejże ustawie zaopatrzeniowej z prawem do emerytury lub renty określonym w odrębnych przepisach (w szczególności w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) wypłaca się świadczenie wyższe lub wybrane przez osobę uprawnioną, jeżeli przepisy szczególne nie stanowią inaczej. Przywołane powyżej unormowania, zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i art. 7 ustawy zaopatrzeniowej wykluczają zatem możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych,

poza wskazanymi przez ustawodawcę wyjątkowymi sytuacjami. Zasada pobierania jednego świadczenia doznaje wyjątku, między innymi w art. 96 ust. 1 ustawy emerytalnej, który w punkcie 1 odnosi się do renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową, w punkcie 2 dotyczy prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2020r., poz. 517); natomiast w punkcie 3 odnosi się do prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej wypadkiem przy pracy, wypadkiem w drodze do pracy lub z pracy lub chorobą zawodową, co znajduje rozwinięcie w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych. Z kolei wyjątek od ogólnych zasad wypłacania jednego świadczenia, wynikający z art. 95 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, dotyczy przypadku emerytur wojskowych obliczonych na podstawie art. 15a ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, to jest emerytury żołnierza, który został powołany do zawodowej służby wojskowej po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999r. Przywołane powyżej unormowania, zarówno art. 95 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jak i art. 7 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy wykluczają możliwość wypłaty zbiegających się świadczeń wojskowych ze świadczeniami z ubezpieczeń powszechnych, poza wskazanymi wyżej wyjątkowymi sytuacjami. Wypada przy tym zaznaczyć, iż zasada prawa do pobierania tylko jednego świadczenia z zakresu zabezpieczenia społecznego nie jest nowa i została do ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przejęta z ustawy z dnia 14 grudnia 1982r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin. Zagadnienie związane z prawem do pobierania jednego ze zbiegających się świadczeń emerytalno-rentowych zostało również omówione w orzecznictwie Sądu Najwyższego. Wprawdzie w dacie, kiedy zostało złożone odwołanie, judykatura nie była w tym względzie jednolita. Między innymi w wyrokach z dnia 4 grudnia 2013r. (II UK 223/13, LEX nr 1394110), z dnia 8 maja 2012r. (II UK 237/11, OSNP 2013, nr 7-8, poz. 91) oraz z dnia 24 maja 2012r. (II UK 261/11, LEX nr 1227967), Sąd Najwyższy opowiedział się przeciwko możliwości jednoczesnego pobierania świadczenia wypłacanego z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz z zaopatrzenia emerytalnego żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Natomiast w innych orzeczeniach, szczególnie tych, na jakie powołała się strona odwołująca się w treści odwołania, wskazano że o zastosowaniu wyjątku od zasady wypłacania jednego świadczenia decyduje brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu "cywilnego" stażu emerytalnego, a nie data przyjęcia żołnierza zawodowego do służby wojskowej.

Ostatecznie, rozstrzygając różne poglądy prezentowane w orzecznictwie, Sąd Najwyższy w uchwale składu 7 sędziów z dnia 15 grudnia 2021 roku (III UZP 7/21, LEX nr 3274620) wyraził pogląd, że ubezpieczonemu, który pozostawał w zawodowej służbie wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999r. i pobiera emeryturę wojskową wynoszącą 75% podstawy jej wymiaru obliczoną bez uwzględnienia okresów składkowych i nieskładkowych, z tytułu których jest uprawniony również do emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez niego.

Sąd Okręgowy w przedmiotowej sprawie, uwzględniając pogląd zaprezentowany w ww. uchwale oraz dokonując wykładni językowej i systemowej przedstawionych powyżej regulacji prawnych, przyjął, iż Z. S., choć nabył prawo do emerytury wojskowej, jak również emerytury z FUS z tytułu ukończenia powszechnego wieku emerytalnego, to jest uprawniony do pobierania jednego z tych świadczeń. W przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki, umożliwiające odstępianie od ogólnej zasady wypłacania jednego świadczenia. W realiach rozpatrywanego przypadku nie znajduje zastosowania przepis art. 95 ust. 2 ustawy, z racji tego, że Z. S. pozostawał w służbie wojskowej przed 2 stycznia 1999r. i przyznane mu przez Wojskowe Biuro Emerytalne świadczenie nie zostało obliczone wedle zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin. Należy przy tym pamiętać, że omówione wyżej przepisy odnoszące się do wyjątków od reguły wypłacania jednego świadczenia, jako regulacje szczególne podlegają wykładni ścisłej, a ich rozszerzająca interpretacja jest niedopuszczalna.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł o oddaleniu odwołania.